

Q&As codewoord huiselijk geweld bij apotheken

Communicatielijn:

- Slachtoffers kunnen middels het codewoord 'Masker 19' bij de apotheek een melding doen van huiselijk geweld. De apotheek schakelt dan meteen hulp in.
- Boodschap naar slachtoffers – zoals ook in de campagne – blijft: bel voor hulp bij huiselijk geweld en kindermishandeling naar Veilig Thuis (0800-2000), bel bij een levensbedreigende situatie de politie (112).
- Mocht dit echt niet lukken, dan kan het slachtoffer terecht bij de apotheek: bij het mondeling of schriftelijk doorgeven van codewoord 'Masker 19', komt er altijd actie voor hulp. Ook als de agressor erbij is.
- Na het horen van het codewoord zal de apotheek, indien mogelijk samen met het slachtoffer, Veilig Thuis bellen.
- Veilig Thuis is er voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld. Als er vanuit de apotheek een melding komt, kijkt Veilig Thuis samen met de beller naar wat er aan de hand is en wat er tenminste moet gebeuren om het voor het slachtoffer (en andere leden van het gezin) veilig te maken.
- Gebruik van het codewoord door het slachtoffer betekent automatisch toestemming tot gegevens delen met Veilig Thuis.

Q: Waarom is er gekozen voor een codewoord bij apotheken (en niet meer plekken zoals bijv. de supermarkt)?

- Slachtoffers zijn vaak, maar zeker in tijden van corona-maatregelen, vrijwel de gehele tijd thuis met de geweldspleger. Niet alleen lopen in dit soort situaties de spanningen meer op, het is voor slachtoffers in deze situaties meestal niet mogelijk om te bellen naar Veilig Thuis of andere hulpverleners. Daarnaast worden ze misschien door de pleger begeleid als ze zich buitenshuis begeven, of zullen ze niet durven uit te spreken dat ze gevaar lopen.
- Apothekers zijn laagdrempelig te benaderen aangezien veel Nederlanders gebruik maken van een of meerdere geneesmiddelen. Daarnaast is het niet vreemd wanneer bij apotheken naar adresgegevens wordt gevraagd aangezien geneesmiddelen besteld en/of bezorgd moeten worden.
- Apothekers vallen al onder de meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld; er verandert dus formeel niets aan de route van melden van huiselijk geweld.
- Het gebruik van een codewoord geeft de mogelijkheid aan slachtoffers die thuis geen kant op kunnen – en dus niet kunnen bellen naar Veilig Thuis - middels één woord hun situatie kunnen uitleggen en daarmee kunnen rekenen op hulp.

Q: Op wiens initiatief is dit in gang gezet? En naar welk voorbeeld?

- Dit is op initiatief van apothekersorganisatie KNMP en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en het Ministerie van Justitie en Veiligheid, in nauwe samenwerking met Veilig Thuis, en andere betrokken maatschappelijke organisaties.
- Dit initiatief is opgezet naar aanleiding van voorbeelden in Frankrijk, Spanje en België. Vrouwen in deze landen kunnen bij de apotheek met een codewoord ('Masker 19') een fictieve bestelling plaatsen, waarbij zij aangeven dat ze slachtoffer zijn van huiselijk geweld.

Q: Wat gebeurt er nadat iemand het codewoord gebruikt?

- Zodra iemand binnenkomt en schriftelijk of mondeling om een 'Masker 19' vraagt, zal de apotheek, indien mogelijk samen met de betreffende persoon, Veilig Thuis bellen. De apotheek geeft de naam, het adres en geboortedatum door. Het gebruik van het codewoord betekent dat hier toestemming voor wordt gegeven door het slachtoffer.

- Als er vanuit de apotheek een melding komt, kijkt Veilig Thuis samen met de beller naar wat er aan de hand is en wat er tenminste moet gebeuren om het voor het slachtoffer (en andere leden van het gezin) veilig te maken.

Q: Waarom is er gekozen voor 'Masker 19'? Is dat wel toepasselijk in Nederland?

- VWS heeft samen met maatschappelijke organisaties en de apothekersbranche besloten dat we hetzelfde woord hanteren als in België, Frankrijk en Spanje. Dit vooral om verwarring te voorkomen en een eenduidige boodschap uit te dragen.
- Uitgangspunt is dat het voor slachtoffers laagdrempelig moet zijn om de melding te doen.

Q: Hoe weten de apotheken wat zij moeten doen?

- Apothekers vallen onder de wettelijk verplichte meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld van de KNMP en volgen de stappen van deze meldcode in geval van het codewoord.
- KNMP heeft met alle leden een verduidelijking gedeeld van de stappen van de meldcode in het geval van het gebruik van het codewoord. Het betreft dus geen aanpassing in de meldcode.

Q: Blijft dit systeem bestaan na de coronacrisis?

- VWS en KNMP hebben intentie hebben het gebruik van een codewoord voort te zetten, en zullen samen met alle betrokken partijen deze werkwijze monitoren komende maanden en hiervan leren. Op basis daarvan kijken we of het codewoord van toegevoegde waarde is.
- Apothekers vallen al onder de meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld; dit geldt ook na de coronacrisis. Dus daar verandert niks in.

Q: Hoe sluit dit aan bij de overige aandacht van de overheid voor huiselijk geweld en kindermishandeling?

- Juist in deze tijd moet er aandacht zijn voor huiselijk geweld. Het feit dat de spanningen thuis oplopen betekent dat de kans op fysiek, psychisch of seksueel geweld toeneemt.
- Daarom is er op 25 april een landelijke campagne gestart met als boodschap: 'het houdt niet op totdat je iets doet'. De campagne richt zich op de eerste belangrijke stap die slachtoffers en omstanders kunnen maken: praat erover of vraag advies.
- In deze campagne wordt verwezen naar Veilig Thuis als advies- en meldpunt. Daar sluit dit systeem van een codewoord ook bij aan.

Q: Wat gebeurt er als de dader erbij is?

- Apotheker bevestigt zo mogelijk dat 'Masker 19' in bestelling is en geregeld wordt en dat daar nog contact over wordt opgenomen
- Indien dit nog niet bekend is bij de apotheker, wordt er naam, adres en geboortedatum gevraagd (eventueel een telefoonnummer waarop het slachtoffer bereikbaar is).
- Als er ingeschat wordt dat de situatie voor het slachtoffer of anderen acuut onveilig is: dan wordt de politie gebeld (112).
- Wanneer het geen acute situatie betreft, belt apotheker met Veilig Thuis en geeft aan dat het een spoedmelding betreft waarbij het codewoord is gebruikt.
- Veilig Thuis medewerkers weten dat ze met codewoord melding dit met hoogste prioriteit oppakken. Veilig Thuis gaat vervolgens met politie in overleg welke vervolgstap het meest passend is en wie wat doet.